

Vlaams
Parlement

vergadering **C68**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

van 6 januari 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over Vlaamse subsidies aan vzw Atelier Groot Eiland – 512 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het evaluatierapport van de Brusselse vrijetijdspas Paspartoe en daaropvolgende beleidsconclusies – 538 (2015-2016)	10

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over Vlaamse subsidies aan vzw Atelier Groot Eiland – 512 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Katia Segers

De voorzitter: Collega's, mijn allerbeste wensen voor een gezond en gelukkig 2016! Ik hoop dat we ook dit jaar heel fijn mogen samenwerken in deze commissie en boeiende debatten kunnen hebben.

Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, minister, op mijn beurt: beste wensen.

Minister, het is niet mijn gewoonte om u vragen te stellen die eigenlijk voor een andere minister bestemd zijn, maar dit vond ik een specifiek geval. Het gaat om een vzw – een van de vele in Brussel – die tussen verschillende stoelen dreigt te vallen. Het is begrijpelijk dat bepaalde ministers zeggen dat het niet tot hun domein behoort of dat het eerder een Brussels of Vlaams probleem is. Ik denk dat de minister van Brussel op dat moment zeker zijn rol kan spelen. U bent iemand die bruggen kan bouwen. De vzw Atelier Groot Eiland heeft een goede werking. Het zou zonde zijn om zo'n werking te verliezen of te moeten inkrimpen om praktische, institutionele redenen op het moment dat ze steeds meer vraag krijgen.

Atelier Groot Eiland is één vzw, met verschillende deelwerkingen, zoals een sociale keuken. De bedoeling is vooral sociale tewerkstelling, opleiding en werkervaring te organiseren voor mensen uit het Brusselse die op de gewone arbeidsmarkt uit de boot vallen en heel ver van de arbeidsmarkt staan. Er zijn vier verschillende ateliers met elk hun doelgroep van laaggeschoolde, langdurige werklozen, OCMW-steuntrekkers, asielzoekers en mensen met een mutualiteit- of invaliditeitsuitkering.

Door die mensen kansen te geven, bestrijdt Atelier Groot Eiland armoede in enorm moeilijke wijken in Molenbeek, de kanaalzone, hartje Brussel. Daar is heel veel werkloosheid en armoede. Heel veel mensen hebben er moeite om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt. Atelier Groot Eiland legt ongelooflijk sterke cijfers voor. Als je hun cijfers van doorstroming vergelijkt met andere organisaties, merk je dat hun werk zeker het ondersteunen waard is. Door hun cliënt-werknemers te steunen, zorgen ze ervoor dat ze opnieuw worden gesocialiseerd, geïntegreerd en geëmancipeerd en dat ze hun volwaardig mens-zijn kunnen uitbouwen.

Sinds 1985 ontvangt Atelier Groot Eiland voor haar werking subsidies vanuit Vlaanderen. Tot 2012 ging het om drie vte-contracten (voltijdsequivalenten) in het kader van het derde arbeidscircuit (DAC). Die werden nadien geregulariseerd, tot eind juni 2015, wat intussen dus voorbij is.

Met de vorige staatshervorming en de vorige overheveling vanuit het federale niveau zijn daarover afspraken gemaakt. Heel wat middelen en steunkaders werden herverdeeld. Vlaanderen heeft daarvoor vanuit het federale niveau middelen gekregen. Het is dus niet omdat het om een Brusselse werking gaat, dat ze buiten die DAC-regeling zouden vallen.

Er werd vanuit het kabinet Muyters toegezegd om die subsidie tot eind 2015 – vorige maand – te verzekeren. Voorlopig is er echter nog geen duidelijkheid over de financiering van de drie vte's in de toekomst. Het zijn belangrijke mensen, die bijvoorbeeld in de keuken de begeleiding doen van de mensen die een opleiding volgen om in de horeca aan de slag te kunnen gaan. Als je daar de begeleider

weghaalt, stuikt die werking eigenlijk in elkaar. Het zijn dus heel belangrijke spilfiguren, die een enorme impact hebben op de werking en de begeleiding die het Atelier kan bieden.

Het werk van vzw Atelier Groot Eiland met kwetsbare groepen heeft niet enkel een enorme meerwaarde in Molenbeek, maar in heel het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De recente – of beter: huidige – gebeurtenissen in Molenbeek en Brussel tonen ook aan hoe belangrijk het is om in Brussel van onderuit te bouwen, in te zetten op kwetsbare mensen en ervoor te zorgen dat de sociale cohesie in die wijken wordt versterkt. We moeten absoluut blijven werken aan de integratie en socialisatie van kwetsbare personen. Ik ben ervan overtuigd dat u dat ook vindt.

Op dit moment als Vlaanderen minder gaan investeren in organisaties die inzetten op die kwetsbare Nederlandstalige groep, zou onbegrijpelijk zijn. Het is een partner in een ruimer Brussels veld van Nederlandstalige socio-culturele organisaties. Het is een partner die goed werk verricht. Je kunt niet zeggen dat hun resultaten niet goed zijn of dat hun werk twijfelachtig is. Uiteraard kan alles beter en ze staan zeker open voor bijsturingen. Er is echter geen inhoudelijke reden om te zeggen dat hun werking niet goed is. De vraag is om vanuit Vlaanderen een ondersteuning te geven voor deze werking binnen de sociale economie.

Minister, erkent u dat de werking van vzw Atelier Groot Eiland een enorme meerwaarde heeft in Brussel en dat die werking bijgevolg moet worden gewaarborgd? Als we het daarover eens zijn, kunnen we bekijken hoe we dat moeten doen. De eenvoudigste weg zou zijn dat u uw collega-minister voor Sociale Economie tot een oplossing zou kunnen brengen, zodat de drie vte's toch gegarandeerd kunnen blijven op langere termijn. Als er om communautaire of institutionele redenen wordt geoordeeld dat dat niet is, wil ik u vragen om via andere overheden naar een oplossing te zoeken, zodat de begeleiders die er nu zijn, niet hoeven te worden geschrapt uit de werking, omdat ze een van de fundamenten van de werking vormen.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Collega's, ook mijn beste wensen. Ik hoop op een goede samenwerking en een fijne 'clash des idées' om dan samen verder te kunnen.

Mevrouw Van den Brandt, u hebt kort de werking van Atelier Groot Eiland geschetst. Ik overloop die nog even heel beknopt. Het is een vereniging die begin jaren 80 is opgericht en die zich richt tot Brusselse kansarme, laaggeschoolde, langdurige werklozen, ongeacht hun inkomensstatuut of leeftijd.

De vzw heeft een vierledig doel. Ten eerste, vrij algemeen: een of meerdere ateliers oprichten waarin op vrijwillige basis zinvolle maatschappelijk relevante activiteiten kunnen worden verricht. Ten tweede, specifieker: initiatieven nemen die kunnen bijdragen tot verdere sociale, professionele of culturele inschakeling en ontplooiing. Ten derde, zeer specifiek: zorgen voor sociaal-professionele inschakeling. En daaraan gekoppeld, ten vierde: het organiseren van kosteloze opleidingen die gericht zijn op het verhogen van kansen.

Er zijn vier werkplaatsen of ateliers waar die opleiding en werkervaring centraal staan: Heksenketel, het maatschappelijk restaurant; Klimop, de schrijnwerkerij; Artizan, de winkel met eigen ambachtelijk geproduceerde producten en ten slotte Etiket, het verzendatelier.

Net zoals u – en ik neem aan de collega's hier aanwezig – erken ik de meerwaarde van de werking van deze vzw, die een mooi parcours heeft afgelegd. Om dat te onderstrepen heb ik in december 2014 beslist een impulssubsidie van

35.000 euro te verlenen aan het WAW-project (Werk, Armoede, Welzijn) van deze vzw. Ik zal dit initiatief even kort schetsen.

Werkzoekenden in armoede raken vaak verstrikt in een kluwen van diverse vormen van uitsluiting (familiaal, huisvesting, onderwijs, financieel) waar ze op eigen kracht niet altijd meer uit raken. Wanneer ze daarbij worden begeleid, worden ze dan ook nog geconfronteerd met een veelheid van instanties en hulpverleners, gaande van trajectbegeleiders, over maatschappelijk assistenten, OCMW, welzijnsbegeleiding van een CAW, schuldbemiddelaar, huisarts enzovoort. Die mensen zijn vaak heel professioneel, maar vertrekken vanuit hun eigen specifieke kader en gaan soms los van elkaar te werk.

Dat is zeker ook het geval bij het zoeken naar een gepast activeringsparcours of een duurzame job. Om die reden startte Atelier Groot Eiland met een Brussels WAW-project voor de ontwikkeling van een geïntegreerde aanpak vanuit de arbeidstrajectbegeleiding. Die geïntegreerde aanpak moet ervoor zorgen dat een werkzoekende in armoede geleidelijk en simultaan vooruitgang boekt in verschillende levensdomeinen en zodoende de minimale stabiliteit vindt die noodzakelijk is voor een geslaagd tewerkstellingstraject.

De projectdoelstellingen zijn de inschakeling van werkzoekenden in armoede in de arbeidsmarkt, het ontwikkelen en versterken van een netwerk tussen alle deskundigen die ik zonet heb opgenoemd – en dat zijn er nogal wat –, het verbeteren van een begeleidingsmodel voor werkzoekenden en het integreren van de expertise van ervaringsdeskundigen.

Het project richt zich tot werkzoekenden die redelijk goed Nederlands begrijpen en spreken. Concreet gaat het om een doelpubliek van een vijftiental langdurig werklozen die als werkzoekende zijn ingeschreven zijn bij Actiris of de VDAB en geen precair verblijfsstatuut hebben.

In dergelijke projecten zijn er al scherper geformuleerde resultaatsverbintenissen aanwezig, namelijk 55 procent van de werkzoekenden moet zes maanden na de beëindiging van dit project een duidelijk perspectief op een arbeidstraject hebben. Dat wordt wel degelijk opgevolgd via een scoretabel van de VDAB.

Hoewel het project loopt tot eind maart 2016, wijst alles erop dat de projectdoelstellingen zullen worden behaald. Dat is een mooi voorbeeld van een samenwerking tussen verschillende overheden en ministers.

Dit is geen antwoord op uw vraag, dat besef ik ten volle, maar u vraagt naar de erkenning van de meerwaarde, en die is er. We gaan dat ook verder ondersteunen, uitbouwen enzovoort. Nu overloop ik de structurele subsidielijnen van Groot Eiland vanuit vier hoeken.

Vanuit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ontvangt het Groot Eiland via de PIOEW-erkenning (Plaatselijk Initiatief voor Ontwikkeling van de Werkgelegenheid) 112.621 euro. Vanuit Actiris is er voor de begeleiding van specifieke doelgroepen bijna 30.000 euro. Voor de arbeidstraining is er een goede 20.000 euro. Vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) is er met de stedenfondsovereenkomst een substantiële subsidie van meer dan 180.000 euro. De VDAB geeft voor de opleidingsovereenkomst schrijnwerker en keuken-/zaalmedewerker een subsidie van bijna 50.000 euro. We hebben met andere woorden met een sterke en soliede vereniging te maken die door verschillende overheden terecht wordt ondersteund.

Daarnaast worden er inderdaad drie vte-contracten (voltijdsequivalent) voor vier personen betaald door de Vlaamse minister bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid. Tot 2012 ging het om contracten in het kader van het derde arbeidscircuit

(DAC). Die werden vervolgens geregulariseerd en de bijbehorende financiering werd voor drie jaar gegarandeerd. Die termijn van drie jaar liep midden 2015 af en werd tijdelijk verlengd tot eind 2015 als overgangsmaatregel. Het is geen Brussels project in het kader van opleiding.

Ik wil uw vraag wel enigszins nuanceren. Het eventueel wegvallen van die financiering bedreigt het voortbestaan van de organisatie niet. Ik wil daarmee niet gezegd hebben dat dat een goede zaak zou zijn, integendeel. De vier structurele financieringskanalen die ik heb geschetst, blijven bestaan. De vzw kan dus zeker voortwerken.

We zitten hier op de grens van gewest- en gemeenschapsmateries en dat is altijd moeilijk. Maar ik volg u zeker in uw basisanalyse inzake het belang van organisaties als Groot Eiland die werken aan de integratie en socialisatie van kwetsbare personen. Vlaanderen moet dus meer dan ooit op een verstandige wijze investeren in Brussel en haar bevoegdheden in Brussel maximaal invullen.

Ik heb uiteraard niet gewacht tot de problemen zich hebben gesteld of volledig onoplosbaar zouden zijn. Ik heb in oktober contact gehad met minister Muyters, bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid. Hij heeft een overleg gepland – ik durf niet zeggen as we speak, maar het zal er toch niet ver naast zitten – met de Brusselse minister bevoegd voor de sociale economie om de financiering van dit project verder uit te klaren. Er is dus wel degelijk een engagement om de knoop te ontwarren. Op dit ogenblik verloopt de samenwerking tussen minister Muyters en Brussels minister Gosuin zeer goed. Dat mogen we zonder meer stellen en dat is in het belang van de Brusselse werkzoekenden.

Ik wacht even op de uitkomst van dit gesprek. Dat zult u me niet kwalijk nemen. Verder wil ik onderstrepen dat ik vanuit mijn coördinerende horizontale taak als minister bevoegd voor Brussel informeer, faciliteer en invloed probeer uit te oefenen. Ik kan natuurlijk niet in de plaats treden van de vakministers die bevoegd zijn. Ik ga ervan uit dat een goede afloop nog altijd mogelijk is, maar met de elementen die ik nu heb gegeven, is de volgende vraag eventueel voor minister Muyters, zodat hij kan zeggen wat het gesprek met minister Gosuin concreet heeft opgeleverd. Beter ware dat de oplossing nu al helemaal rond zou zijn, maar er is meer dan goede hoop dat er nog een vorm van verdere oplossing voor die drie vte's kan of zal worden gevonden.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Hoop doet leven, maar de hoop is tamelijk beperkt. Er is maar een heel klein lichtje: er is een overleg. Het is al een jaar dat er met verlengingen wordt gewerkt, dat er geen zekerheid is, dat de organisatie met mensen werkt die veel expertise hebben en die in vooropzeg zitten en niet zomaar van dag op dag kunnen worden buitengezet. Als de organisatie niet weet dat dit wordt verlengd, moet ze als goede beheerder die mensen in vooropzeg zetten en eventueel ontslaan.

Ze zitten momenteel in een zwart gat. Er zijn drie voltijds equivalenten, vier personen, die tewerkgesteld zijn. Het gaat om begeleiders die mensen naar de arbeidsmarkt toeleiden. Dat zijn belangrijke mensen, mensen met ervaring en expertise, die niet zo gemakkelijk te vervangen zijn. Die mensen zitten nu op de wip. De organisatie zit nu met de handen in het haar: hoe moet ze nu voortgaan?

Ik begrijp dat hier de vraag rijst of dit een gewest- dan wel een gemeenschapsbevoegdheid is. Met Sociale Economie, Arbeid en Zorg zit je in een grijze zone, vooral omdat er in Vlaanderen, Wallonië en Brussel andere visies bestaan op Arbeid, Zorg en Sociale Economie. Wat zijn de doelstellingen? Hoe moet je dat ondersteunen? Dat is geen gemakkelijke zaak. Daarom stel ik de vraag in eerste

instantie aan u, minister. We hebben hier een goede werking. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat ze wortels krijgt en kan groeien?

Een overleg plannen in januari is laat voor een organisatie die al bijna een jaar in de onzekerheid zit, om niet te zeggen: te laat. Dat zijn bijna vijgen na Pasen, voor een organisatie die al lang een oplossing vraagt voor haar probleem. Die mensen zeggen niet dat ze per se Vlaams of Brussels geld willen om hun werking te kunnen voortzetten. Nu worden ze geconfronteerd met een leemte.

Ik begrijp dat er een grijze zone is daar waar het gewest begint en de gemeenschap eindigt. Maar hier gaat het over DAC'ers voor wie Vlaanderen indertijd middelen heeft gekregen, toen die van het federale niveau naar Vlaanderen werden overgeheveld. Binnen de verdeelsleutel krijgt Vlaanderen ook geld op basis van deze werking. Het feit dat die middelen blijven gaan naar de Brusselse werking, is zeer sterk te verantwoorden in die context. Ik wil ervoor pleiten dat er niet enkel wordt gesproken met de heer Gosuin maar ook dat er oplossing wordt gezocht binnen de Vlaamse Regering. De heer Gosuin is nu bezig met de hervorming van het decreet, dat recent al eens werd hervormd.

Wie de Brusselse sociale economie kent, weet dat er heel veel organisaties zijn voor te weinig middelen. Veel organisaties trekken aan de alarmbel. Als daar nog eens een Vlaamse organisatie bijkomt, is het niet gegarandeerd dat zij sowieso die drie voltijds equivalenten krijgen. Er staan nog heel veel andere mensen aan de deur te kloppen.

Ik zal een vraag stellen aan minister Muyters. Ik had gehoopt dat u vandaag kon zeggen dat u hier als vakbond – dat mag ik vandaag zeggen – van de Brusselse organisaties ervoor zou zorgen dat goede werkingen een toekomst krijgen, en dat niet zichzelf in het kluwen van instellingen van overheden naar de juiste subsidies moeten gaan zoeken. De overheid zelf kan daarin een faciliterende rol spelen.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp.a): Minister, ik vind dit een heel pijnlijk dossier. Molenbeek kreeg de afgelopen maanden alle pek en alle zonden Israëls over zich heen. De collega's van de N-VA hebben moeite noch energie gespaard om op alle mogelijke manieren te zeggen hoe slecht het wel gaat in Molenbeek. Vandaag hebben we een dossier, een werking, Groot Eiland, waar fantastisch werk wordt geleverd voor Molenbeek. Groot Eiland doet iets aan die pijnpunten: kwetsbare Brusselaars op de arbeidsmarkt en communicatie. Ze laten een ander Molenbeek zien. Ze geven rondleidingen over Molenbeek aan politici en aan andere mensen. Ze hebben het over stadsmoestuinen, over een sociaal restaurant, over een Molenbeek dat in volle ontwikkeling is en waar mensen niet altijd een rooskleurige toekomst hebben.

Vandaag zijn wij hier aan het discussiëren over drie DAC'ers, en over het al dan niet mogelijk maken dat die organisatie haar fantastische werk, dat wordt erkend door vriend en vijand, zou kunnen voortzetten. En wat krijgen we te horen? We gaan nog eens samenwerken, we gaan nog eens een overleg plegen. Ik vind dat de Vlaamse Regering hier verdomd een heel belangrijke verantwoordelijkheid heeft als zij het meent met Brussel.

Minister, ik begrijp dat u daar rechtstreeks niet veel aan kunt doen. Maar u hebt in uw beleidsbrief te pas en te onpas gezegd – en ik steun u daarin – dat uw rol als coördinerend minister faciliterend is. Wel, ik had gehoopt dat u vandaag die faciliterende rol al zou hebben opgenomen en dat u daar waar mogelijk de druk opvoert. Niet omdat dit een Brussels dossier is, maar omdat Molenbeek en de mensen van Molenbeek en de Brusselaars dat nodig hebben. Minister, ik vraag u

met aandrang om uw schouders onder dit dossier te zetten. We gaan Brussel niet beter maken met grote woorden. We gaan dat doen met dossiers en mensen zoals deze. Daarom is dit bijna een symbooldossier. Dit moet tot een goed einde worden gebracht. De Vlaamse Regering moet hierin haar verantwoordelijkheid opnemen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Collega's, iedereen in deze commissie erkent de meerwaarde van de vzw Atelier Groot Eiland omdat zij echt wel inspanningen doet om kansen te bieden aan de allerswaksten op de arbeidsmarkt. Minister, het is goed dat u eens een overzicht hebt gegeven. Ik was niet zo goed op de hoogte van de details.

De minister heeft inderdaad toegelicht dat er nog een extra impulssubsidie is van ongeveer 50.000 euro voor het project WAW, in het kader van de begeleiding van langdurig werkzoekenden. De resultaten zijn er ook.

Maar daarnaast is er het probleem van de drie vte's in het kader van DAC. Ik ben over dat probleem gecontacteerd. Laten we een kat een kat noemen: Vlaanderen heeft altijd actief ingezet op het activeren van mensen die vroeger in een DAC-statuuut zaten. Die DAC-statuten zijn – laat ons eerlijk zijn – verouderde statuten. Het zijn gesubsidieerde statuten zoals het derde arbeidscircuit, de gesco's enzovoort. Ondertussen is dat min of meer verdwenen. Hier en daar heeft men dat geregulariseerd. Voor de vzw Atelier Groot Eiland heeft men overgangsbepalingen vastgelegd. Vlaanderen heeft effectief een beleid gevoerd om mensen actief te benaderen, onder meer het beleid van minister Muyters met betrekking tot het Vlaamse Banenpact.

Ik heb gehoord dat mevrouw Van den Brandt ook rechtstreeks aan minister Muyters een vraag zal stellen. Minister Muyters heeft wel degelijk gekozen voor een vereenvoudiging van het kluwen aan maatregelen. Hij wil komaf maken met alle gecreëerde, gesubsidieerde tewerkstelling, die in Brussel jammer genoeg nog iets te veel bestaat in volgens ons verouderde statuten, zoals het DAC of de gesco's. Die middelen zijn de laatste jaren trouwens minder ingezet als activeringsmiddelen. Af en toe werd het doel namelijk voorbijgeschoten.

Het is een goede zaak dat er naar een oplossing wordt gezocht. Minister Muyters had in de eerste plaats al een overgangsbepaling vastgelegd, maar wil nu in overleg gaan met zijn collega-minister Gosuin uit de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Zoals u zei, zitten we met deze materie inderdaad op de grens tussen een gemeenschaps- en gewestbevoegdheid. Ik kijk er alleszins naar uit. Het heeft weinig zin om telkens verder te gaan met verouderde statuten – die tijdelijke derde arbeidscircuits of gesubsidieerde statuten – waarvan men in de rest van het land, of toch Vlaanderen, al afstand heeft gedaan. Het is beter om daarover overleg te hebben en tot een structurele oplossing te komen.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Collega's, ook van mijnentwege een zeer goed, gezond en geslaagd 2016.

Ik heb een belangrijke vraag, die zich bevindt op het raakvlak tussen gewest- en gemeenschapsbevoegdheden. Het is hier al een aantal keren gezegd. Het is een kwestie die voortdurende oplettendheid vereist, om de gemeenschapsbevoegdheden in Brussel maximaal uit te oefenen als gemeenschapsbevoegdheden en om de gemeenschapsbevoegdheden gemakkelijkschalve mentaal en de facto te vergewestelijken. De bekommernis die werd aangehaald, is terecht. Ik denk dat de waardering voor Atelier Groot Eiland door iedereen wordt gedeeld en breed gedragen is. Het is jammer dat er nu pas overleg komt tussen minister Muyters

en minister Gosuin, maar het is goed dat het er is. Ik durf, samen met andere collega's, te hopen om een constructieve no-nonsensesamenwerking tussen de twee excellenties om hier uit te geraken. We volgen het in ieder geval op. Ik dank mevrouw Van den Brandt voor haar vraag.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik sluit zeer kort aan, in het bijzonder op het woord 'no-nonsense' van de heer Poschet. Ik denk dat, mochten de gesprekken tussen Vlaanderen en Brussel over dit soort dossiers moeizaam zijn of onbestaande, ik mij effectief zorgen zou maken. Mocht in het bijzonder de samenwerking tussen ministers Gosuin en minister Muyters moeizaam of onbestaande zijn, zou ik mij zorgen maken. Dat is echter niet zo. Ik heb bij andere dossiers gezien dat zij tot zeer werkbare akkoorden kunnen komen. De reden waarom het gesprek nu plaatsvindt, is onder andere ook dat minister Muyters de zaken wat breder wil bekijken dan alleen deze ene vzw. Ik begrijp dat het voor de vzw in kwestie niet handig is. Ik zou niet spreken van een zwart gat, maar het is inderdaad wel een vacuüm, daarin hebt u absoluut gelijk.

Ik ga ervan uit dat die besprekingen wel tot een resultaat zullen kunnen leiden. Welk resultaat dat zal zijn, dat kan ik niet voorspellen. En het is ook niet aan mij om dat te zeggen. Ik wens voor de rest wel te herhalen dat ik in het najaar al de nodige contacten heb gelegd en de nodige aansporingen en informatie heb gegeven om tot een oplossing te kunnen komen. Met andere woorden, ik was mijn handen niet in onschuld, maar blijf het dossier mee opvolgen. Als een collega mij zegt dat hij met zijn vakcollega van een ander gewest hierover beleidsoverleg zal voeren, respecteer ik dat. Nogmaals, gelet op de goede werkrelatie tussen minister Muyters en minister Gosuin, ga ik ervan uit dat er wel degelijk een bepaald gevolg aan zal worden gegeven.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Er wordt gezegd dat dit verouderde subsidies zijn. Goed en wel, maar ze zijn geregulariseerd en de organisatie vraagt ook gewoon dat ze middelen krijgt om de mensen te kunnen tewerkstellen die ze tewerkstelt. Het is dus niet zo dat ze willen dat het DAC'ers zijn of geregulariseerde DAC'ers. Zij willen gewoon de middelen om de begeleiders voor hun project sociale economie aan boord te kunnen houden. Ik denk dat voor hun de kleur van de kat niet veel uitmaakt, als ze maar muizen vangt. Voor mij geldt hetzelfde: zorg er gewoon voor dat die middelen er zijn. Nu komt er een overleg. Ik weet niet of minister Muyters bereid is om nog steeds zelf een financiering te geven voor die mensen. Als het wordt onderuitgehaald, verliest de organisatie bijna een vierde van haar werking. Er is geen engagement voor. Ik ben er niet gerust op dat minister Gosuin die drie personen zomaar kan overnemen vanuit de Vlaamse overheid. Er ligt dus geen oplossing op tafel, tenzij dat een van beide ministers wel bereid is om daarvoor een budget vast te leggen.

Ik hoop dat u aandringt op een uitkomst op korte termijn, deze maand nog. Die mensen zijn in vooropzeg en dreigen te worden ontslagen. Die organisatie kan niet zomaar een financieel risico pakken en teert nu op haar spaarcenten om dit te kunnen waarmaken. Ik vraag dus dat er op korte termijn een oplossing komt en dat de oplossing niet is dat de Vlaamse overheid alle ballast in de schoenen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest schuift, maar dat ze haar bevoegdheden opneemt en effectief zelf actief blijft investeren in een goede werking in Brussel, een werking die nodig is, die een verschil maakt en ervoor zorgt dat de sociale cohesie in Molenbeek wordt versterkt door de ambitie van deze regering.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het evaluatierapport van de Brusselse vrijetijdspas Paspartoe en daaropvolgende beleidsconclusies – 538 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Katia Segers

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Cultuurparticipatie is voor de christendemocraten een uiterst belangrijke bekommernis. Het helpt meer zin te geven aan het leven, het leert dingen te ontdekken en het verbindt mensen, wat zeker in steden belangrijk is.

In mei van dit jaar heb ik u al gevraagd naar de stand van zaken over de uitrol van de vrijetijdspas Paspartoe. U bevestigde toen dat de opstart van de vrijetijdspas langer heeft geduurd dan gepland. Uiteindelijk is die gestart in februari 2014.

De belangrijkste taak van Paspartoe is het bevorderen van cultuurparticipatie, vooral bij kansarmen. Gezien de potentiële rol van cultuur als maatschappelijke hefboom voor kansarmen in een stedelijke omgeving, mogen we ons bijna twee jaar na de uitrol van de pas niet langer verschuilen achter mogelijke kinderziekten. Uit het evaluatierapport blijkt dat er bijna 7000 passen zijn aangevraagd. Cijfers van 31 oktober 2015 spreken van 6982 passen. Daarmee benaderen we het aantal individuele gebruikers van de voorganger van de Paspartoe, de cultuurwaardebon.

Ook blijkt dat 67 procent van die passen door kansarmen werden aangevraagd. Deze cijfers dankt men onder meer aan het feit dat kinderen die tegen een reductietarief wilden deelnemen aan de VGC-speelpleinen (Vlaamse Gemeenschapscommissie), een Paspartoe nodig hadden. Jammer genoeg blijkt uit het rapport dat er intussen slechts 18.151 punten gesprokkeld werden, door 2357 pashouders. Met andere woorden, bijna twee derde van de passen werden niet gebruikt waarvoor ze hoofdzakelijk dienen, het sparen van punten. En net vooral kansarmen blijken weinig gebruik te maken van het spaarsysteem. Het zijn namelijk vooral senioren die punten sparen, maar die blijken ze nadien dan weinig te gebruiken. Je kunt die punten bijvoorbeeld gebruiken voor het nuttigen van een drankje na de voorstelling. Slechts een goede 2 procent hebben hun Paspartoepunten omgeruild.

De conclusies van het rapport zijn duidelijk. Het aantal uitgereikte Paspartoës moet nog verder naar omhoog. Groepsactiviteiten kunnen hier als katalysator werken. Dit sluit aan bij de suggestie die ik in mijn vorige vragen om uitleg deed, namelijk om het voor verenigingen mogelijk te maken meer dan één keer per jaar – voor 45 personen – gebruik te maken van de Paspartoe. Andere noodzakelijke aanpassingen die in het rapport staan, zijn al langer gekend: technische vereenvoudiging en uitbreiding van de verdeelpunten en van het aantal culturele aanbieders.

Minister, hebt u het evaluatierapport reeds geanalyseerd? Zo ja, wat zijn uw conclusies? Erkent u de noodzaak om het aanbod uit te breiden? Zo ja, welke instrumenten zijn hierbij essentieel? Staat u open voor een uitbreiding van het aanbod via de regionale en bovenlokale sociaal-culturele verenigingen? Verenigingen als Willemsfonds, Femma, S-Plus en Okra zijn al langer vragende partij om mee te werken aan de democratisering van het cultuurleven. Het rapport stelt tevens dat het aantal uitgereikte Paspartoës omhoog moet en groepen makkelijker gebruik moeten kunnen maken van de pas. Kan ook hier het verenigingsleven een rol in spelen?

Ik heb het verslag gelezen van de commissiebespreking van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), die er een hoorzitting over hield. Er was sprake van verschillende pistes die lopen in het algemeen Vlaams kader over de

hervorming van de UiTPAS. Er wordt onder andere gekeken naar de uitbreiding van de mogelijkheden voor het gebruik van die UiTPAS. Is daar al meer nieuws over? Hoe gaan we dat aantal Paspartoes verhogen?

Het is van groot belang dat je niet onmiddellijk met kansarmoede wordt geassocieerd wanneer je je Paspartoe bovenhaalt. Momenteel bedraagt het aantal mensen in armoede in Brussel die een Paspartoe hebben 67 procent. Experts pleiten om naar een ideale verhouding te gaan van twee derde niet in armoede, een derde in armoede. Hoe kunnen we daaraan werken?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik heb via VGC-collegelid Pascal Smet kennis genomen van het evaluatierapport van Paspartoe. Het rapport toont duidelijk dat er een potentieel is voor het Paspartoe-instrument, maar dat er een verbetertraject noodzakelijk is om het succesvol te maken. De belangrijkste elementen daarvan zijn ten eerste een betere informatieverbreiding. De kennis over Paspartoe, de zichtbaarheid en de spreiding ervan zijn te beperkt. Er zal dus alvast moeten worden gewerkt aan een betere informatieverbreiding. Hier zie ik ook een blijvende en versterkte rol weggelegd voor Muntpunt. Om het gebruik van het aantal passen te verhogen zal er in de loop van 2016 door de Vlaamse Gemeenschapscommissie een traject worden opgestart met de gemeenschapscentra voor de inrichting van verkoopbalies in elk gemeenschapscentrum. Ook andere bemiddelaars zouden meer betrokken moeten worden bij de doorstart van Paspartoe zoals bijvoorbeeld Lasso, Citizenne, Brussels Platform Armoede enzovoort.

Ten tweede, een grotere gebruiksvriendelijkheid. Het systeem blijkt nogal complex en moet dus eenvoudiger. De complexiteit van het UiTPAS-systeem maakt dat er verschillende partijen binnen een organisatie moeten samenwerken om het te kunnen implementeren. Ook voor groepsparticipaties zou er een gebruiksvriendelijker systeem moeten worden uitgewerkt. Dit is te realiseren in samenwerking met CultuurNet Vlaanderen.

Ten derde, focus op de aanbieders. De aanbieders, die het eerste contactpunt met de Paspartoegebruiker zijn, moeten zo goed mogelijk worden ondersteund door middel van opleidingen, advies, zoeken naar mogelijke administratieve vereenvoudigingen enzovoort, en meer dan vandaag zelf ook Paspartoe-ambassadeur worden. Er moet worden bekeken hoe het aanbod kan worden uitgebreid. De VGC is hier de trekker.

Het aanbod moet inderdaad worden uitgebreid, en dit zowel voor de culturele, jeugd- als sportactiviteiten. De Vlaamse Gemeenschapscommissie is ook hier de trekker. Een verbreding naar sport- en jeugdactiviteiten en de gehele vrijetijdssector vergt evenwel een andere aanpak om deze organisaties te benaderen. Er is in de eerste plaats nood aan laagdrempelige activiteiten. De waardering van deelname aan het vertrouwde aanbod kan dan een toeleider zijn.

Daarnaast mag het verenigingsleven zeker niet uit het oog worden verloren. Het instrument Paspartoe kan een leidraad zijn om verenigingen te helpen een korting toe te kennen aan de juiste mensen. Paspartoe is ook een handig instrument om hierover te communiceren. Belangrijk is dat dit gepaard gaat met een flankerend beleid die de instap in het systeem stimuleert en anderzijds ook de grenzen van haalbaarheid zowel financieel als administratief voor de verenigingen vastlegt en respecteert.

Ik zie ook mogelijkheden in samenwerkingen met het onderwijs, zowel voor kinderen als jongeren en studenten. Het betrekken van scholen kan een waardevolle troef zijn. De school zelf kan het instrument gebruiken om participatie aan extra-curriculair aanbod binnen de school te stimuleren. Aanbod in de buurt krijgt

de mogelijkheid om via de punten leerlingen actief aan te spreken om hun aanbod te leren kennen. Bovendien ontstaan er heel wat mogelijkheden naar communicatie over het aanbod in de buurt via digitale en geprinte kanalen op de school zelf. Samenwerkingsverbanden met andere organisaties die zich richten tot jongere doelgroepen, zoals Br(ik), kunnen hier ook een rol in spelen.

Verenigingen spelen inderdaad een belangrijke rol in de toeleiding van mensen naar vrije tijd. De erkenning van het verenigingsleven is ook een expliciete vraag en een werkpunt vanuit de evaluatie. Het is de bedoeling om participatie in groep gemakkelijker en eenvoudiger te maken.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie volgt de resultaten uit de evaluatie verder op. Daar wil ik de nadruk op leggen omdat u weet wat ons aanbod is. De Vlaamse Gemeenschap rolt via CultuurNet een UiTPAS voor de lokale besturen – de VGC is er zo een – uit met de nodige ondersteuning. Ik heb aangegeven waar dat nog kan verbeteren.

Tegelijk is het de VGC die, net zoals dat in Aalst, Oostende, Kortrijk, de Kempen en Ninove zal gebeuren, verder de juiste keuzes moet maken. Over het feit dat er zoveel ouders van kinderen gebruik van maken voor de speelpleinen, kunnen we een hele boom opzetten. Dat trekt de verhoudingen wat scheef in het regulier gebruik van de Paspartoe, namelijk cultuurparticipatie tout court. Het is wel een legitieme keuze van de VGC, waardoor ze met deze Brusselse UiTPAS een aantal groepen bereikt die anders niet kunnen worden bereikt.

Onze rol is het kader aanbieden en de logistieke ondersteuning, die van heel hoog kwalitatief niveau is, vanuit CultuurNet en anderzijds met een aantal instellingen die we vanuit Vlaanderen in Brussel aanbieden. Ik heb Muntpunt genoemd en Br(ik), maar ik ben ook in een school gegaan. We willen die zaken faciliteren. Ik heb hierover overleg gehad met collegelid Smet. Ik begrijp dat er hierover een discussie is binnen de raad van de VGC en dat daar de concrete pistes worden aangegeven van hoe het traject kan worden verbeterd.

Een meer algemene vraag is wel pertinent. Op een gegeven moment is het nuttiger om in de commissie Cultuur, meer dan in deze commissie, na enkele jaren uitrol van de UiTPAS met een toenemend aantal instappende gemeenten, na te gaan wat de resultaten en struikelblokken zijn, welke klemtonen gemeenten leggen. Tussen Gent en Aalst is er bijvoorbeeld al een interessant verschil te zien. We zien dat er een vrij grote vooruitgang wordt geboekt met dit instrument. De vraag is hoe we het nog meer kunnen laten gebruiken door degenen die het nu al gebruiken, en hoe we meer gemeenten kunnen overtuigen om in te stappen.

Los van het feit dat alles sneller en beter kan, is het traject waarin de VGC met de Paspartoe nu zit, een normaal verbetertraject. Als er in 2016 en 2017 belangrijke vooruitgang kan worden gemaakt – ik geloof dat dat zeker kan – zal de verhouding die u en CultuurNet in het algemeen voor ogen hebben – het is geen wet van Meden en Perzen –, namelijk twee derde reguliere gebruikers en een derde mensen in kansarmoede, misschien wel een haalbare kaart zijn.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, het is positief dat u een grote rol toedicht aan het verenigingsleven. Het is belangrijk om nu te zoeken naar flexibeler werkvormen om de cultuurparticipatie te verhogen. Ook in het onderwijs is er een groot potentieel. Mensen vergeten altijd dat Brussel de grootste studentenstad van het land is. Daar liggen absoluut nog mogelijkheden.

In het verslag van de Raad van de VGC staat onder andere ook dat Bozar een van de instellingen is die volop de kaart heeft getrokken van Paspartoe. Minister,

hoe denkt u andere culturele instellingen te kunnen stimuleren om Paspartoe mee op de kaart te helpen zetten?

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp·a): Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord op de zeer terechte vraag van de heer Poschet. Er zijn inderdaad nog verbeterpunten. Maar dat is normaal aangezien het nog maar twee jaar geleden werd gelanceerd. Daar zijn we het allemaal over eens. Het sociaal-cultureel werk erkennen als toeleider is een evidentie. Maar je moet wel oppassen dat je niet naar een dubbele subsidiëring gaat.

Minister, ik denk dat de Vlaamse Gemeenschap 'in the end' zou moeten komen tot één UiTPAS voor heel Vlaanderen en dus ook voor Brussel. Het doet er niet toe: je kunt in Brussel wonen en in Oostende aan cultuur doen of omgekeerd. Wat is daarover uw mening? Nu kunnen enkel Brusselaars Paspartoe enkel in Brussel gebruiken. Maar ik ken heel veel Brusselaars die in Oostende naar cultuur gaan. Het kan ook ergens anders zijn, bijvoorbeeld in Antwerpen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Mevrouw Idrissi, het zal u waarschijnlijk verwonderen, maar ik ben het met betrekking tot dat laatste punt absoluut eens met u. Dat is de eerste keer dat wij een punt van overeenstemming hebben.

Ik denk ook dat het goed is dat we het debat over de evaluatie van Paspartoe in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand voeren. Het evaluatierapport werd al besproken in de Raad van de VGC. Het is niet iets volledig nieuws. Er is een voorganger: de Cultuurwaardebou. Ik weet dat het aangepast werd, maar ik zie dat de cijfers van Paspartoe iets minder hoog waren dan van de Cultuurwaardebou. Er zijn zeker aanbevelingen waarvan de uitvoering nuttig zou zijn. Minister, u hebt er terecht op gewezen dat het aan de VGC als lokaal bestuur van de Vlaamse overheid in Brussel toekomt om te trekken en die aanbevelingen uit te voeren.

Het verheugt mij in elk geval dat sp.a bij monde van mevrouw Idrissi zegt dat het nuttig zou zijn indien Paspartoe en de UiTPAS op elkaar zouden worden afgestemd. We weten dat er sprake is van een uitbreiding van het aanbod. Ik weet ook dat er in verschillende Vlaamse steden op elkaar wordt afgestemd. Ik denk dat ook de film zou moeten worden toegevoegd aan het aanbod in Brussel. Film is iets cultureels, maar ook iets bijzonder commercieels. We moeten daar zeer omzichtig mee omgaan. Voor je het weet, subsidieer je misschien private zaaluitbaters. We moeten hierover eens nadenken.

Minister, u hebt in het verleden ook al laten verstaan dat u de afstemming wilt onderzoeken tussen de UiTPAS, die in de rest van Vlaanderen bestaat, en Paspartoe, dat heel specifiek in Brussel bestaat. Het verheugt mij dat sp.a voorstander is om die twee op elkaar af te stemmen. Minister, kunt u toelichten wat uw ideeën daarover zijn en op welke manier u denkt dat dit mogelijk is?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Poschet, ik ga inderdaad samen met collegelid Smet en CultuurNet bekijken hoe we voor de culturele instellingen in Brussel in het algemeen en zeker deze die tot ons behoren, de drempel kunnen verlagen. We kunnen hier op korte termijn zeker nog vooruitgang in boeken. We hebben een overeenkomst met Bozar, maar zijn niet meteen bij machte om hen aan te zetten tot het deelnemen als aanbieder. Er zijn een aantal complexiteitsproblemen, die CultuurNet nu met die betrokken aanbieders en kandidaat-aanbieders aan het oplossen is.

Mevrouw Idrissi, we dromen allemaal van één UiTPAS voor heel Vlaanderen als einddoel. Maar het is zinvol geweest dat de vorige Vlaamse Regering de lokale piste als draagvlak heeft gecreëerd om de UiTPAS te starten. Men had ook voor een ander systeem kunnen kiezen. We herinneren ons allemaal het ogenschijnlijk succes van de cultuurcheque, de heer Vanlouwe verwees er al naar. Ik heb daar nog met enige hoop aan kunnen meewerken als kabinetsmedewerker. Veel mensen gebruikten die cultuurcheque. Dat was een succes, maar het was een 'ogenschijnlijk' succes omdat uit onderzoek bleek dat heel veel mensen ervan gebruik maakten die anders toch al naar cultuur gingen, en die een korting namen op dingen die ze zelf al hadden kunnen betalen. Ik maak nu even abstractie van het gemak voor de verenigingen. De Cultuurcheque was niet slecht, maar het mattheuseffect was zeer groot.

Vanuit die vaststelling was het goed dat de vorige Vlaamse Regering zei dat, om met de UiTPAS niet in diezelfde val te trappen, het nodig was om lokaal van bij de start ervoor te zorgen dat naast de reguliere gebruikers toch ook de mensen in armoede mee moesten worden betrokken in het nieuwe systeem. Dat kan niet anders dan lokaal. Ik heb daarover zeer boeiende gesprekken gehad met de verenigingen waar armen het woord nemen, specifiek in de Aalsterse context. Het is zeer verhelderend om daar te horen hoe de drempels enkel op lokaal vlak kunnen worden weggewerkt.

De vorige Vlaamse Regering maakte dus een goede keuze. Het nadeel is dat het traag verloopt. Men zegt niet van bovenaf dat er met één systeem wordt gewerkt, men laat het van onderuit groeien. Maar het is een goede keuze omdat ze veel duurzamer is. Ik kijk nu al uit naar de discussie met jullie in de commissie Cultuur over de participatiesurvey. We zullen het er zeker nog uitgebreid over hebben.

Ik stel het volgende voor. Er zijn nu voldoende gebruikers – ik heb het over de instellingen, de steden en de groepen van gemeenten – om een eerste brede evaluatie te hebben. Het zou zinvol zijn dat CultuurNet die evaluatie komt geven in de commissie Cultuur. We weten interessante zaken van Aalst. Maar Gent en nog een aantal andere hebben ook een eerste evaluatie gemaakt. Laten we dat alles eens naast elkaar zetten. Dan kunnen we de discussie voeren over hoe we nu, los van het feit dat er meer lokale besturen nog zouden moeten op intekenen, tot de inwisselbaarheid van de punten kunnen komen, om zo de eerste stap naar een UiTPAS voor heel Vlaanderen te zetten. We gaan ook niet wachten tot heel Vlaanderen gedekt is en dan zeggen dat er één UiTPAS komt. We moeten de dingen simultaan doen.

Het zou zinvol zijn om in de commissie Cultuur de komende weken of maanden een globale discussie te voeren over de bevindingen van CultuurNet. Die discussie moeten we koppelen aan de vraag wat realistisch is. Ik wil die dingen aan elkaar vastmaken. De keuze om via de lokale besturen te gaan, is goed. Op die manier vermijden we het mattheuseffect en kunnen we nog bijkomende kansen zoeken om ook voor de reguliere bezoekers meer cultuurparticipatie te creëren en niet enkel voor de mensen die het al deden. Daar is niets mis mee, maar het brengt ons niet zoveel verder. Op die manier kunnen we een aantal elementen aan elkaar koppelen. Dat vraagt allemaal tijd, maar ik zie duidelijke vooruitgang in de praktijk. We weten wat werkt en waarom bepaalde dingen niet werken. Dat heeft niet enkel te maken met de complexiteit van het ICT-systeem voor de aanbieders. Ik bedoel het maatschappelijk.

Ik dank jullie voor de zeer nuttige en goede suggestie. De gelijklopende tonen vanop alle banken zijn opmerkelijk. Een aantal puzzelstukken liggen nu klaar om de komende maanden in de commissie Cultuur grondiger te bekijken, al dan niet in het kader van de participatiesurvey.

Ik deel uw mening, mevrouw Idrissi, dat we niet nog jaren moeten wachten op die ene pas. Misschien zal het uiteindelijk wel zo zijn, maar we moeten nu de stappen zetten om vooruit te kunnen gaan.

Yamila Idrissi (sp·a): Minister, ik wil u met heel veel plezier nog een suggestie doen. U zou namelijk, los van de survey en de resultaten daarvan, een proefproject kunnen opstarten: Brussel-Oostende, Brussel-Antwerpen enzovoort.

Minister Sven Gatz: Dat zouden we zeker kunnen doen. Ik wil dat gerust bekijken. Maar eerst wil ik met jullie in wisselende combinaties, in de commissie Cultuur, bekijken wat de bevindingen zijn van CultuurNet in verschillende steden.

De suggestie van een proefproject lijkt mij effectief zeer nuttig.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, ik ben blij dat mijn vraag om uitleg en de ervaringen uit Brussel tot een ruimer debat leiden, dat we met plezier zullen aangaan in de commissie Cultuur.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.